

AYP Önündeki Engeller ve Hastane Gerçeklerine Göre Planlama

Dr. Ömrüm Uzun

Hacettepe Enfeksiyon Hastalıkları

Kararlılık?
Finansal kaynak?
Yapılanma?

<https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/53757/0/antimikrobiyal-direnc-ile-mucadele-ulusal-eylem-plani-2026-2030pdf.pdf>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
SAĞLIK BAKANLIĞI

ANTİMİKROBİYAL DİRENÇ İLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI

2026-2030

www.saglik.gov.tr

AYK KURULMASI ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Hastane yönetimi

HASTANE YÖNETİMİ

tıp doktoru

tıp dışı yönetici

Hastaneyi zarara sokabilecek veya kar getirmeyeceği düşünölen öneriler ÖTELENİR!

Halihazırdaki pratiğin hastaneye para kaybettiğini, AYP ile bu harcamaların azalacağına ilişkin veriyle görüşmeye gidin.

Hastane yönetimi ile başarılı görüşme nasıl yapılır?

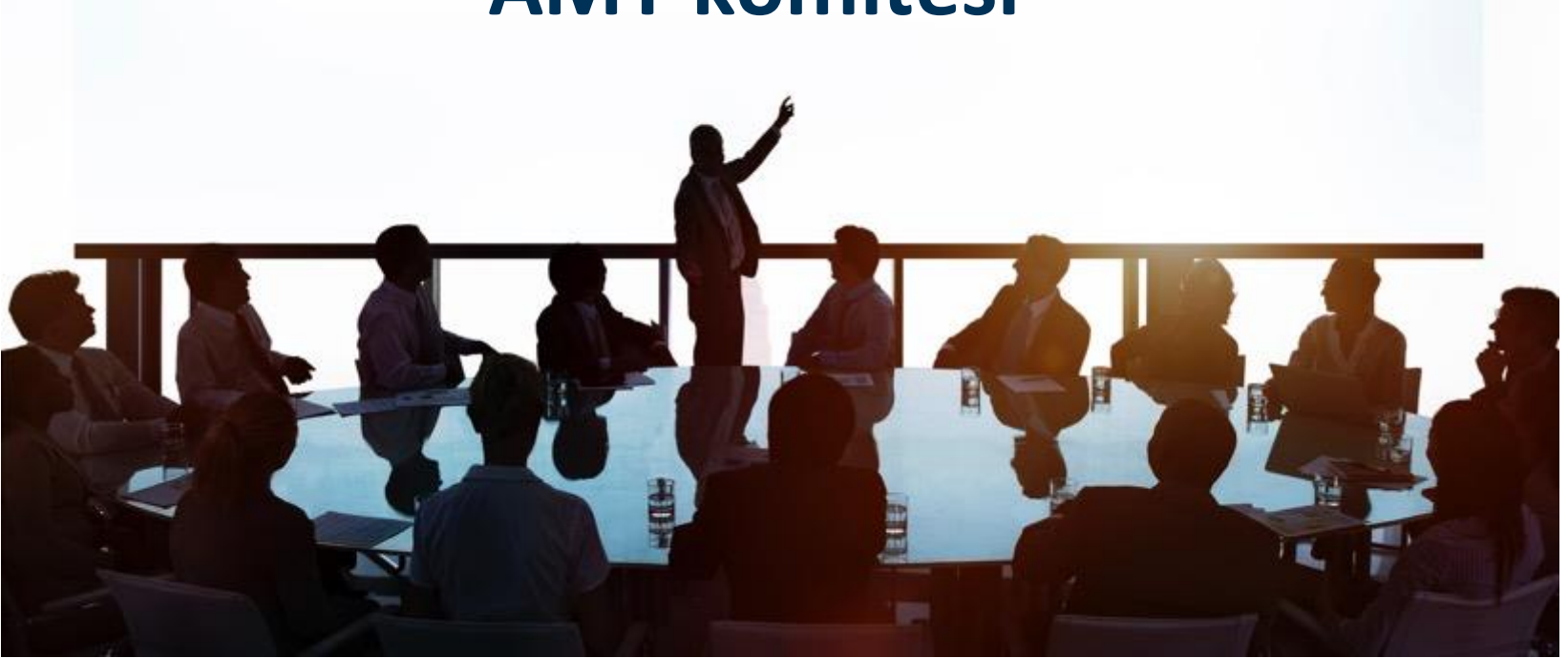
- Kurumun misyon ve vizyonuna uyun.
- Yerel yapıyı anlayın (karar verici kim?)
- Kurum içi siyaseti anlayın (“kurum içi siyasete bulaşmadan nasıl yapabilirim”)
 - Yönetimde etkili olabilecek kişi ve yapıların desteği
- Görüşmeye “yeni” bir bakış açısı katın. (Yönetime her gün onlarca istek yağar. “Sizi farklı kılanı öne çıkarın”)
- Olası sorular için “çözüm önerileriniz” hazır olsun.
- “Tek tabanca” değil, ekip oyuncusu olduğunuza yönetimi inandırın.

AMY KOMİTESİ VE EKİBİNİN YAPISI VE İŞ TANIMLARI

AMY komitesi

Çekirdek üyelere ek olarak bölüm temsilcileri, hastane döner sermaye temsilcisi, **hastane yönetiminden bir yetkili**

AMY Ekibi

**Reçete yazan/
antibiyotik istemi
veren doktor**

Eczacı

**Mikrobiyolog /
lab. teknisyeni**

Hemşire

- Küçük ve insan kaynağı kısıtlı hastanelerde *tek kişi* AYP'nı üstlenebilir (doktor, hemşire, eczacı)
- Ekte doktor ve eczacı yoksa kurum içinden veya dışından doktor ve eczacı desteği sağlanmalıdır.

<https://www.who.int/publications/i/item/9789241515481>

AMY komitesi ve ekibi

- Yönetim ekibin çalışmaları kapsamında gerekli **yetkilendirmeleri** yapmalıdır.
- AMY ekibi / komitesi üyelerinin **iş tanımları** net bir şekilde yapılmalıdır.
- Ekipte bu çalışmalara **gereken zaman ve emeklerini ayıracak kişiler** bulunmalıdır.
- Ekip / komite üyelerine **maddi destek** yönetim tarafından sağlanmalıdır.

İş tanımı (Hacettepe'den örnek)

 HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANELERİ		ENFEKSİYON HASTALIKLARI VE KLİNİK MİKROBİYOLOJİ ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ, ANTİMİKROBİYAL YÖNETİM KOMİTESİ BAŞKANI GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI	
Doküman No.	Revizyon No.
Yürürlük Tarihi	19.02.2025	Revizyon Tarihi

- GÖREV UNVANI:** Antimikrobiyal Yönetim Komitesi Başkanı
- ÇALIŞTIĞI BÖLÜM:** Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi ve Onkoloji Hastaneleri
- 2.1. BAĞLI OLDUĞU KİŞİ:** Komite çalışmalarında Komite Başkanı sorumluluğunda görev alır.
- 2.2. KOORDİNASYON İÇİNDE OLDUĞU BÖLÜMLER:** Hastaneler Üst Yönetimi, Hastaneler Kalite Koordinatörlüğü, Hastane Müdürlükleri ve Anabilim Dalı Başkanlık
- 2.3. YERİNİ ALACAK KİŞİ:** Komite üyeleri tarafından seçilecek bir başka Antimikrobiyal Yönetim Komitesi üyesi
- 3. ÇALIŞMA KOŞULLARI**
 - 3.1. ÇALIŞMA SAATLERİ:** 08.00-12.30 / 13.30-17.00 (Gerektiğinde mesai saatleri dışında görev yapmaktadır)
 - 3.2. DENEME SÜRESİ:** -
 - 3.3. ALMASI GEREKLİ EĞİTİMLER:**
 - Kurum Oryantasyon Eğitimi
 - Tesis Yönetimi ve Güvenliği
- 4. İŞİN TANIMI:**

Antimikrobiyal Yönetişim Komitesi'nin (AYK) toplantılarının ve faaliyetlerinin düzenli yürütülmesi ve Enfeksiyon Kontrol Komitesi ve Hastaneler Yönetimi ile doğrudan bağlantıyı sağlamak.
- 5. GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLAR:**
 - 5.1. AYK toplantılarının düzenli yapmak, tarih ve toplantı yerinin tüm üyelere bildirilmesini sağlamak,
 - 5.2. Toplantı gündemini belirlemek ve toplantı davet yazısı ile tüm üyelere iletmesini sağlamak,
 - 5.3. Toplantılara başkanlık etmek,
 - 5.4. Toplantı tutanaklarının ve alınan kararların en geç üç iş günü içinde ulaşmasını sağlamak,
 - 5.5. Acil toplantı gerektiğinde tüm üyelere ulaşp bilgilendirme ve katılımlarını sağlamak,
 - 5.6. AYK toplantılarında alınan kararların yürütülmesini denetleme ve süreçteki sorunlara üyelere birlikte çözüm bulmak,
 - 5.7. Yıllık faaliyet raporlarını hazırlama ve her yılın ilk toplantısında AYK'ne sunmak,

 HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANELERİ		HASTANE BAŞ ECZACISI VEYA TEMSİLCİSİ ANTİMİKROBİYAL YÖNETİM KOMİTESİ KOMİTE ÜYESİ GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI	
Doküman No.	ÇNE-GYS817	Revizyon No.	0
Yürürlük Tarihi	19.02.2025	Revizyon Tarihi	

- GÖREV UNVANI:** Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Eczanesi Başeczacısı veya Temsilcisi
- ÇALIŞTIĞI BÖLÜM:** Hacettepe Üniversitesi Eczanesi
- 2.1. BAĞLI OLDUĞU KİŞİ:** Komite Çalışmaları kapsamında Komite Başkanı sorumluluğunda görev alır.
- 2.2. KOORDİNASYON İÇİNDE OLDUĞU BÖLÜMLER:** Hastane Eczanesi
- 2.3. YERİNİ ALACAK KİŞİ:** Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Eczanesi Baş Eczacısı veya Baş Eczacı onay ettiği ve Yönetişim Komitesi Başkanının onayladığı Temsilci
- 3. ÇALIŞMA KOŞULLARI**
 - 3.1. ÇALIŞMA SAATLERİ:** 08.00-12.30 / 13.30-17.00 (Gerektiğinde mesai saatleri dışında görev yapmaktadır)
 - 3.2. DENEME SÜRESİ:** -
 - 3.3. ALMASI GEREKLİ EĞİTİMLER:**
 - Kurum Oryantasyon Eğitimi
 - Tesis Yönetimi ve Güvenliği
- 4. İŞİN TANIMI:**
 - Antimikrobiyal yönetim kapsamında Hastane Eczanesi ile gereken bağlantıyı sağlamak
- 5. GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLAR:**
 - 5.1. Hastanede kullanılan antimikrobiyallerin temini, saklanması ve kullanımı konusundaki gelişmelerden AYK'yı haberdar etmek,
 - 5.2. Stoğu azalan antimikrobiyallerin listesinin gereken sıklıkta ve zamanında AYK başkanı veya komitedeki enfeksiyon kontrol komitesi doktoruna iletilmesi,
 - 5.3. İlaç termininde güçlük veya beklenmedik durumlar karşısında komiteyi bilgilendirmek,
 - 5.4. Alt aylık antimikrobiyal tüketimin DOT olarak raporlarının hazırlanması ve AYK'ya alt aylık sürenin bitiminden sonraki ilk 30 gün içinde iletilmesi,
 - 5.5. Alt aylık tüketim ham rakamlarının istatistik için AYK'ne iletilmesi
 - 5.6. Hastanede antimikrobiyal kullanımı sırasında Eczane'nin dikkatini çeken sorunlar hakkında AYK'ı bilgilendirme ve ortak çözüm aramak
 - 5.7. AYK faaliyet hedeflerinin yerine getirilmesinde diğer üyelerle birlikte çalışmak,
 - 5.8. Primer sorumlu olduğu hedeflerin yerine getirilmesi için gereken çabayı gösterme ve çalışmayı yapmak,

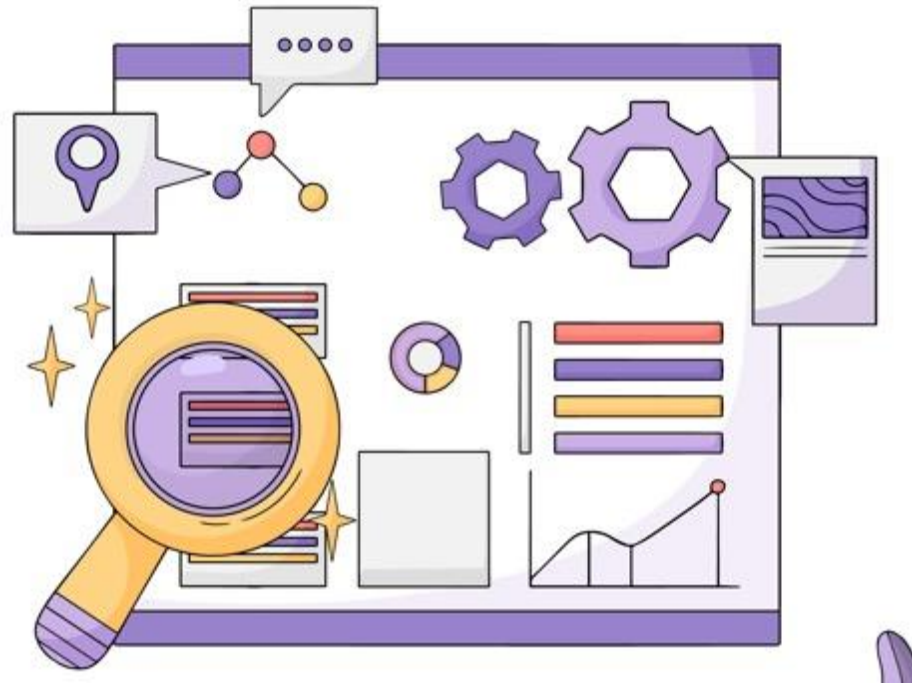
https://enfeksiyon.hacettepe.edu.tr/tr/menu/antibiyotik_yonetisim_birimi-227

AMY Komitesi ve Ekibi

AYP OLUŐTURMAYA NASIL VE NEREDEN BAŐLAMALI?

Durum analizi

Durum analizi \neq SWOT analizi

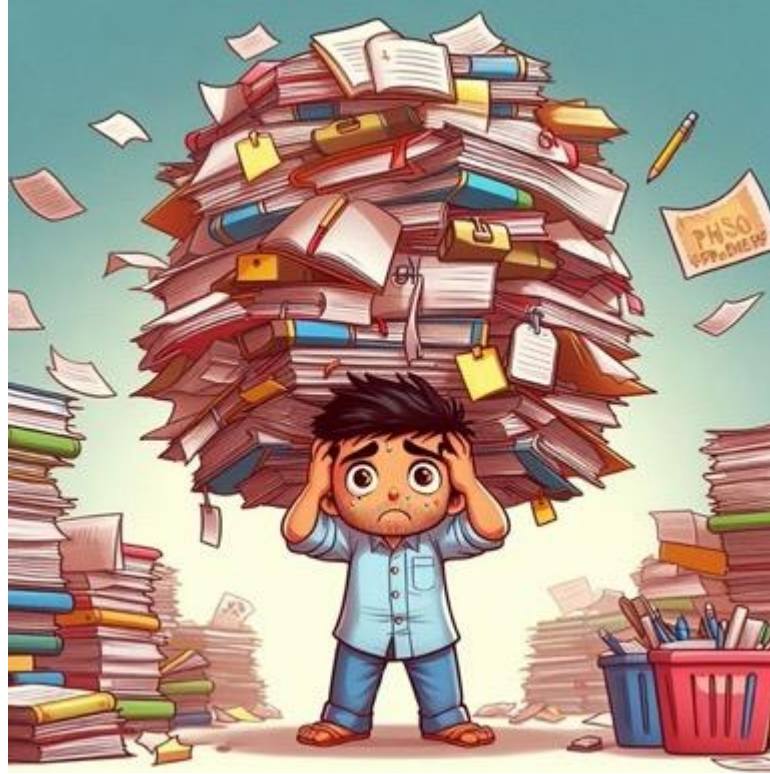

ANTIMICROBIAL STEWARDSHIP PROGRAMMES
IN HEALTH-CARE FACILITIES IN LOW- AND
MIDDLE-INCOME COUNTRIES

A WHO PRACTICAL TOOLKIT

<https://www.who.int/publications/i/item/9789241515481>

AYP'İ NASIL OLUŞTURMALI?

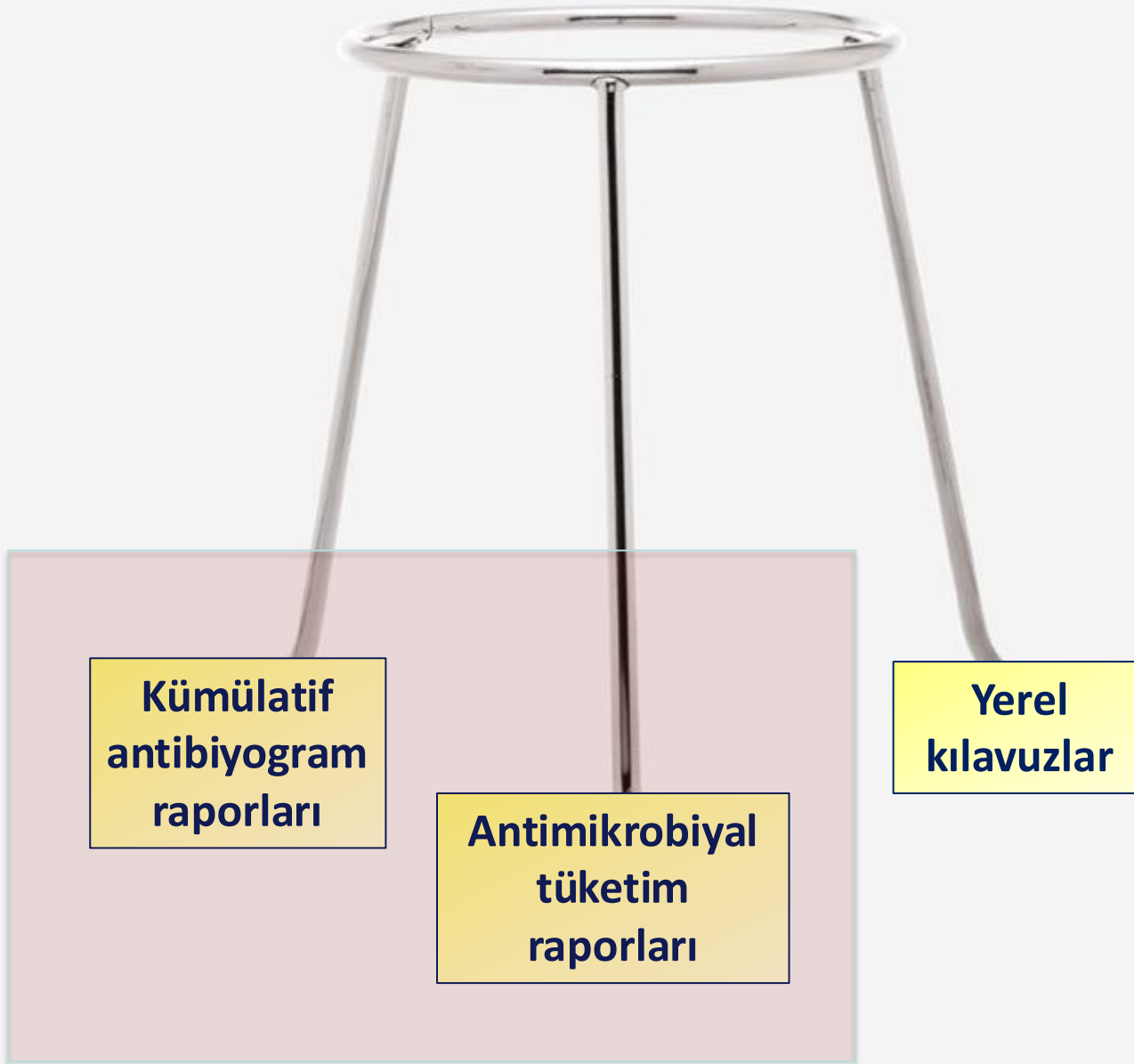
Sorunların belirlenmesi

- İlk el atacağınız sorun

- Hastane genelinde sağlık personeli tarafından önemli veya sorun olarak kabul ediliyor
 - Çözümü nispeten kolay
 - Önce ve sonrası ölçümleri nispeten kısa sürede az emekle yapılabilecek
- kısacası, **SES GETİRECEK** bir şey olsun.

BİLGİ İŞLEM (IT) İLE NASIL KONUŞULUR?

**IT sizin dilinizi
anlamaz, siz onun
dilini biraz
konuşmalısınız**

Açık ve net olun

AŞAĞIDAKİNİN YERİNE

ŞÖYLE SÖYLEYİN

“Aktif enfeksiyonu olan yatan hastalar”

xx tarihinden ≤ 7 gün önce alınmış kültürlerinden en az biri pozitif olanlar VE taburcu tarihi bulunmayanlar

“MRSA taşımayan hastalar”

Son 90 gün içinde MRSA PCR sonucu = ‘Saptanmadı’ (veya negatif) olan hastalar

“X antibiyotik tedavisi tamamlanmış hastalar”

“X ilacının son verilme tarihi >48 saat olan hastalar”

IT iş akışında öncelikli olma

- Hastane yönetiminin doğrudan desteği
- İşi yakından izleme ve gelişmeleri sorma
- Sadece “uzaktan” değil “yakın fiziksel” haberleşme

**Kümülatif
antibiyoqram
raporları**

**Antimikrobiyal
türetim
raporları**

**Yerel
kılavuzlar**

Guidelines

YEREL KILAVUZLARIN HAZIRLANMASI

?
NEDEN

Hastaya yaklaşımda kanıta dayalı veriler,
yerel koşullar ve eldeki olanaklarla
standardizasyon sağlamak

- Nöbette araştırma görevlilerine icapçı dışında destek
- Araştırma görevlilerinin eğitiminde önemli bir araç

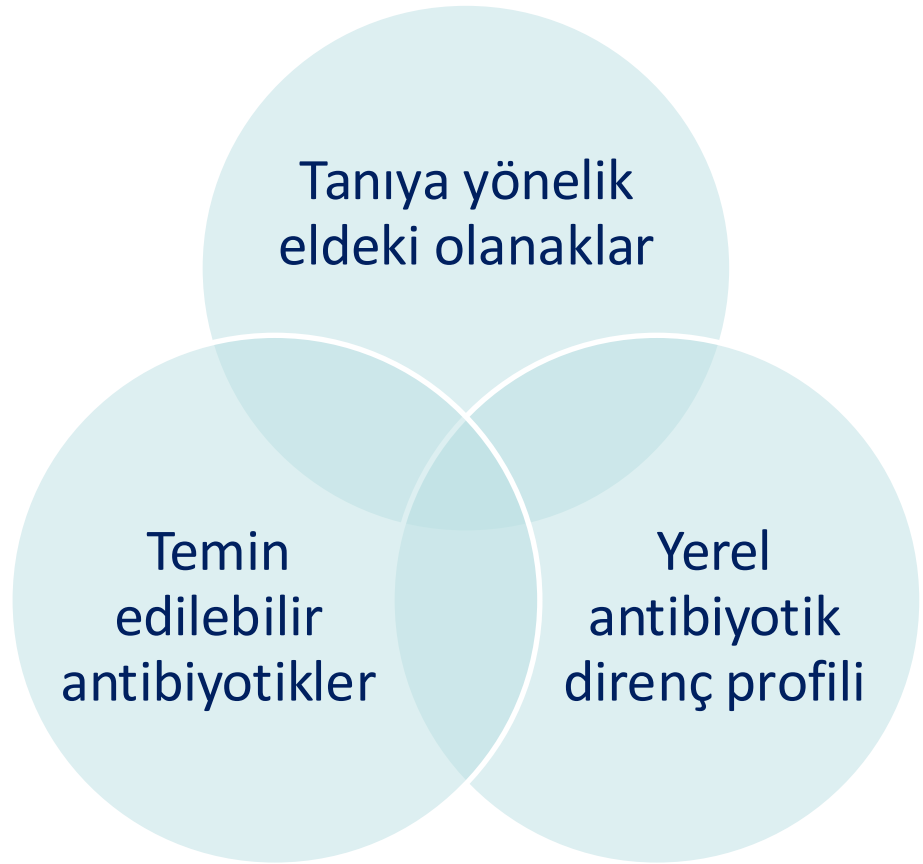

Pratik uygulamaya yönelik kılavuz nasıl olmalı? (genel ilkeler)

Tanı ve Tedavi Kılavuzları

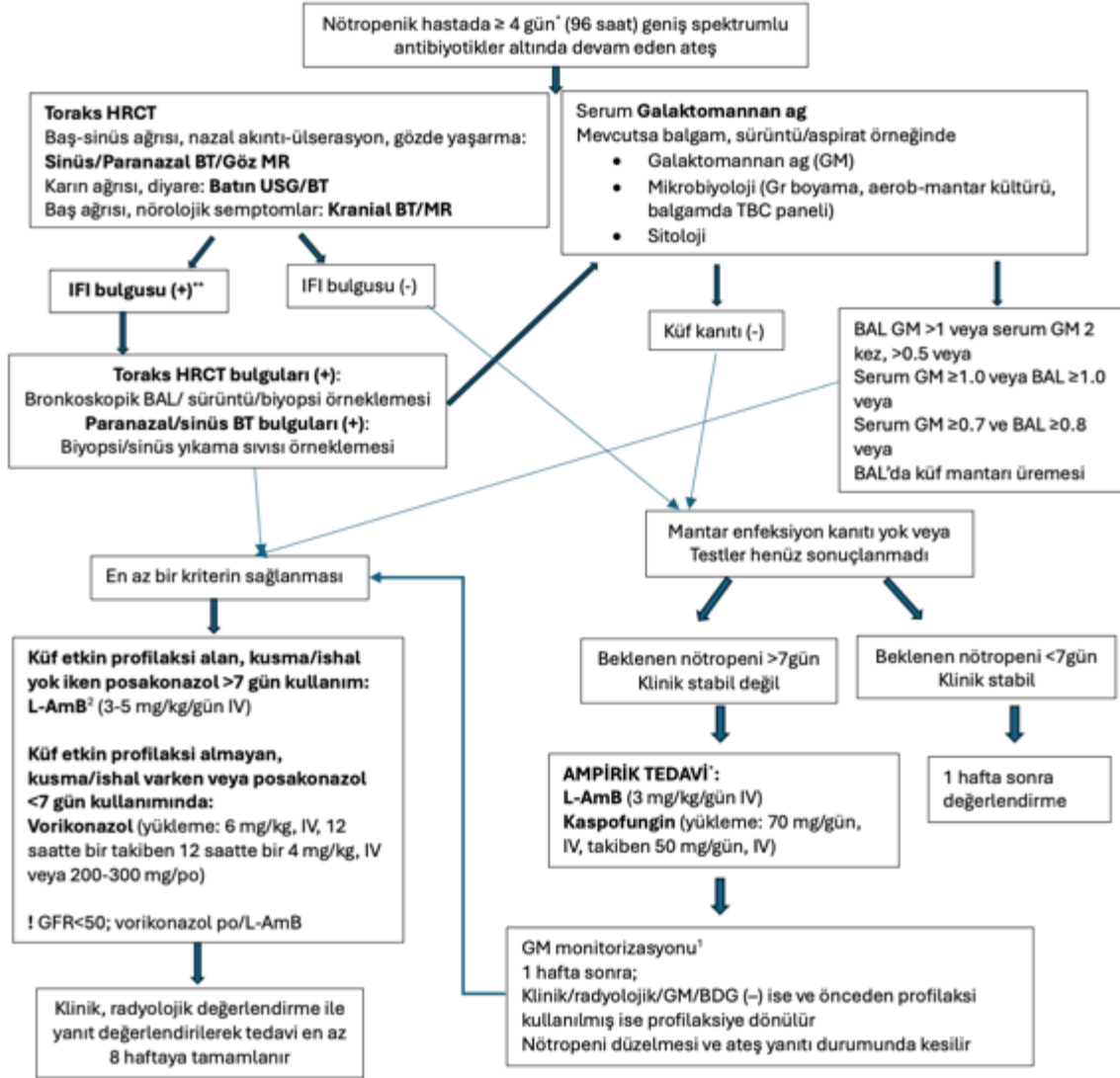

Pratik uygulamaya yönelik kılavuz nasıl olmalı? (genel ilkeler)

- Dil: Kısa ve öz, net
- Tasarım: Pratik uygulamadaki gibi adım adım
- Olası seçenekleri kapsayan
- Tedavi seçenekleri birden fazla ve sıralı (1., 2. seçenek) (antibiyotik teminindeki belirsizlikleri kapsayacak şekilde)
- Kolay ulaşılabilir ve kullanıcı dostu
- Koşulların gerektirdiği sıklıkta güncellenen

NÖTROPENİK HASTADA KÜF MANTARINA YÖNELİK ANTİFUNGAL TEDAVİ BAŞLANMASI YAKLAŞIMI

*: Küf etkin profilaksi altındaki yüksek riskli hastada devam eden ateş süresi >7 gün ve ampirik, pre-emptif veya kanıtlı fungal enfeksiyon tedavisinde antifungal ilaç grubunun değiştirilmesi düşük kanıt düzeyinde önerilebilir.

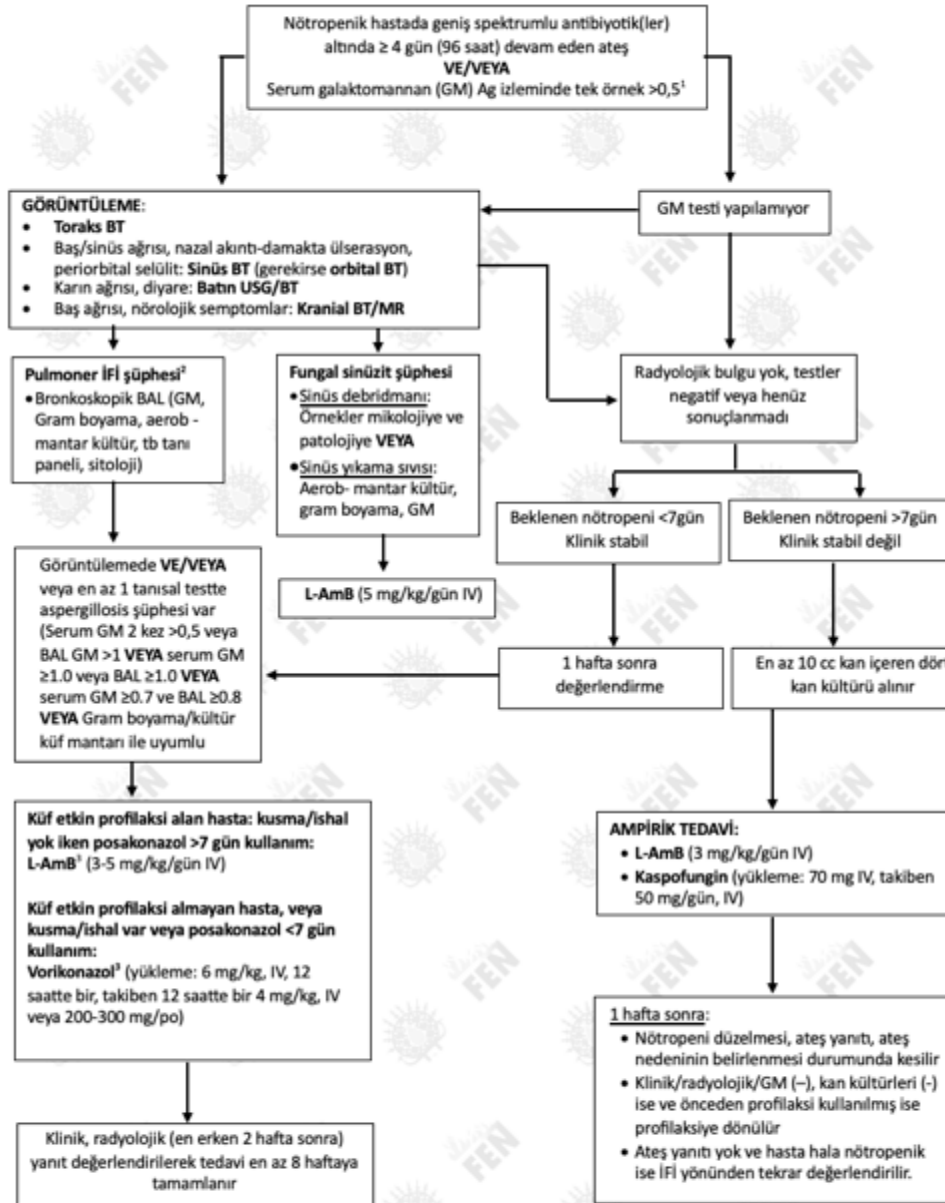
** : HRCT'de halo işareti olan /olmayan yoğun, iyi sınırlı lezyon(lar), hava-hilal, kavite, kama-segmental/lober konsolidasyon. diğer görüntülemelerde; ülser, nodül, kemik destrüksiyonu, fokal lezyon.

¹: Serum GM monitorizasyonu küf etkin tedavi /profilakside önerilmezken bronkoskopi materyaline uygulanabilir.

²: Mukormikozis kanıtında vorikonazol direncinden dolayı L-AmB 5 mg/kg/gün tercih edilmelidir.

NÖTROPENİK HASTADA EMPİRİK VE TANISAL TEST SONUÇLARINA DAYALI KÜF MANTARINA YÖNELİK ANTİFUNGAL TEDAVİ YAKLAŞIMI

¹Rutin serum GM monitorizasyonu küf etkin profilaksi alan hastalarda önerilmez.

²Toraks CT'de halo işareti olan/olmayan yoğun, iyi sınırlı lezyon(lar), hava-hilal, kavite, kama-segmental/lober konsolidasyon. Diğer görüntülemelerde ülser, nodül, kemik destrüksiyonu, fokal lezyon.

³Mukormikozis şüphesinde (pleval effüzyon ve >10 nodül, ters halo işareti) L-AmB tercih edilmelidir.

Kılavuz hazırlama süreci

Multi-disipliner kılavuzlarda mutlaka ilgili bölüm(ler)den bir(er) kişi hazırlama ekibinde olmalı

Kılavuz hazırlama süreci

- Taslak kılavuzun ilgili bireylere gönderilmesi ve önerilerinin alınması:
 - E-posta yoluyla veya basılı formun iletilmesi VE/VEYA
 - Bölüm toplantısında tartışılarak son şeklinin verilmesi

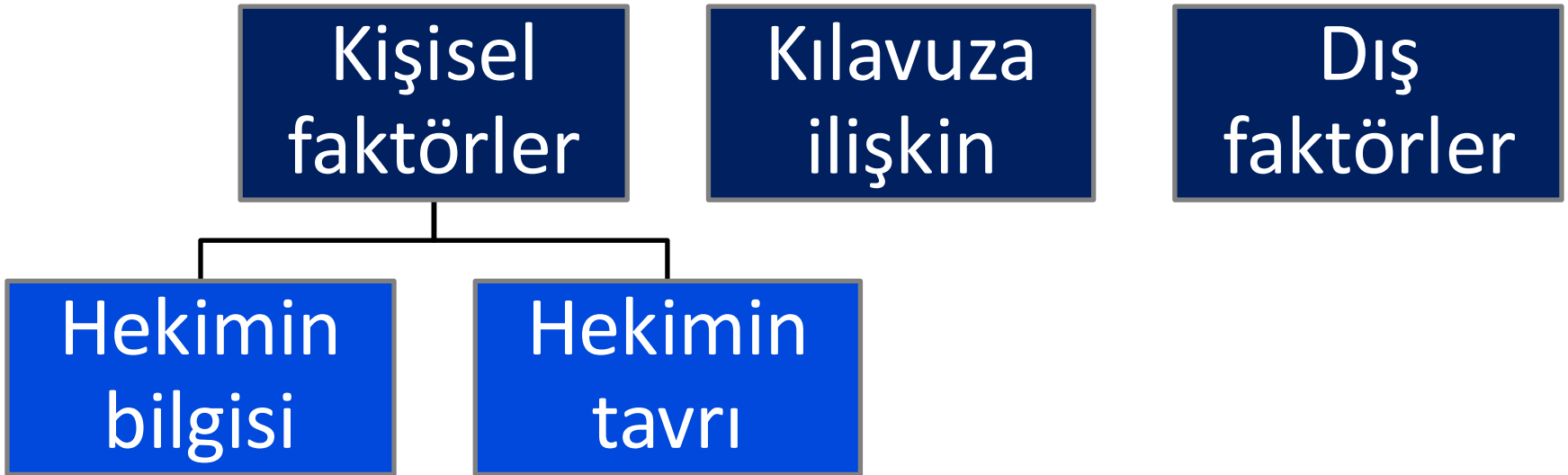

Kılavuzun uygulanması: Genel ilkeler

- İlgili tüm personel kılavuz hakkında düzenli eğitim almalıdır.
- Kılavuzu uygulayanlardan düzenli geribildirim şarttır (formlar, toplantılar..)
- Kılavuz eldeki koşullara göre erişimi en kolay olacak şekilde yayılmalıdır:
 - Cep kartları
 - Posterler
 - Mobil uygulama
 - KKDS

Kılavuz uygulanmasının önündeki engeller

Kılavuz uygulanmasının önündeki engeller

Hekimin tavrı

Uzlaşma olmaması:

- Fikir liderleri
- Kılavuz oluşturma aşamasında katılım

Yetkinlik eksikliği:

- Bireysel audit ve geri bildirim
- İnteraktif eğitim ve öğretim grupları

Sonuç beklentisi yokluğu:

- Audit ve geribildirim
- Ölçüm sonuçlarının paylaşılması (yayınlar vb)

Motivasyon yokluğu

Kılavuza uyum oranı denetlenmelidir

You can't manage what
you don't measure.

Peter F. Drucker

“quotefancy”

Son Söz

- Kurum içi dinamikleri anlayın ve lehinize kullanın
- İstekli kişilerle çalışın
- İşin peşini bırakmayın
- Elinizdeki veya ulaşabileceğiniz her tür kaynaktan (insan, IT, vb) yararlanın
- Katılımı destekleyin

AKREDİTASYON

- AYP stratejilerinin ve uygulamalarının nesnel olarak değerlendirilmesi
- AYP konusunda daha deneyimli olan akreditasyon kuruluşunun yardımı ve desteğini sağlamak
- AYP'nin kurumsallaşması, kişilerin varlığından bağımsız güçlü bir yapı kazanması

Şubat 2026

ANTİMİKROBİYAL YÖNETİŞİM
Online sertifikalı eğitim programı

<https://yasamboyu.hacettepe.edu.tr>

Program Modülleri

Giriş
Modülü

Antimikrobiyal
Direnç

Akılcı
Antimikrobiyal
Kullanımı

Tanısal
Yönetişim

AYP
Geliştirilmesi
ve
Uygulanması

Eğitim

Teşekkürler